

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2071-2074/2550

บริษัทสุวินทวงศ์แลนด์ จำกัด โจทก์ นางเริ่ม ปรางทอง ผู้ร้อง นายจรูญ ปรางทอง กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 797, ป.พ.พ. มาตรา 828, ป.วิ.พ. มาตรา 42, ป.วิ.พ. มาตรา 60

ย่อ / หลักกฎหมาย

การที่คู่ความแต่งตั้งทนายความให้ว่าความและดำเนินกระบวนการพิจารณาแทนตนตาม ป.วิ.พ. มาตรา 60 เป็นการตั้งตัวแทนตาม ป.พ.พ. ลักษณะ 15 ว่าด้วยตัวแทน แม้สัญญาตัวแทนจะระบุไปเมื่อผู้ร้องถึงแก่กรรม ทนายผู้ร้องก็ยังมีอำนาจและหน้าที่จัดการดำเนินคดีเพื่อปกป้องรักษาประโยชน์ของผู้ร้องต่อไปจนกว่าทายาทหรือผู้แทนของผู้ร้องจะอาจเข้ามาปกป้องรักษาผลประโยชน์ของผู้ร้องโดยการเข้ามาเป็นคู่ความแทนที่ผู้ร้องผู้มรณะตาม ป.วิ.พ. มาตรา 42 ผู้ร้องถึงแก่กรรมวันที่ 30 พฤศจิกายน 2546 ขณะคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ทายาทหรือผู้จัดการมรดกหรือผู้ปกครองทรัพย์สินมรดกของผู้ร้องจึงอาจร้องขอเข้ามาเป็นคู่ความแทนที่ผู้ร้องเพื่อปกป้องรักษาประโยชน์ในการดำเนินคดีของผู้ร้องได้ภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ผู้ร้องถึงแก่กรรม ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 42 แต่ก็ไม่มีการร้องขอเข้ามาเป็นคู่ความแทนที่ผู้ร้องตามบทบัญญัติดังกล่าว จนกระทั่งโจทก์ยื่นคำร้องขอให้จำหน่ายคดี ศาลอุทธรณ์ได้มีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และศาลชั้นต้นอ่านคำสั่งศาลอุทธรณ์ให้คู่ความฟังในวันที่ 19 ธันวาคม 2548 จึงถือได้ว่าเป็นการล่วงพ้นระยะเวลาที่ตัวแทนหรือทนายผู้ร้องจะจัดการตาม ป.พ.พ. มาตรา 828 แล้ว ทนายผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจดำเนินคดีแทนผู้ร้องต่อไป

คำพิพากษา

คดีทั้งสี่สำนวนนี้ศาลชั้นต้นสั่งให้รวมพิจารณาเป็นคดีเดียวกันโดยให้เรียกโจทก์ทั้งสี่สำนวนว่าโจทก์เรียกจำเลยทั้งสี่สำนวนว่า จำเลยที่ 1 ที่ 2 ที่ 3 และที่ 4 ตามลำดับ คดีสืบเนื่องจากศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยทั้งสี่ขนย้ายบ้านเรือน ทรัพย์สิน และบริวารออกไปจากที่ดินของโจทก์ ห้ามมิให้เกี่ยวข้องอีกต่อไป ให้ใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์เดือนละ 300 บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะขนย้ายบ้านเรือน ทรัพย์สิน และบริวารออกไปหมดสิ้น ให้จำเลยทั้งสี่แต่ละคนใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์โดยกำหนดค่าทนายความสำนวนละ 30,000 บาท ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก จำเลยทั้งสี่อุทธรณ์ โดยได้รับอนุญาตให้ดำเนินคดีอย่างคนอนาถา ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ จำเลยทั้งสี่ฎีกา โดยได้รับอนุญาตให้ดำเนินคดีอย่างคนอนาถา ศาลฎีกาพิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ คดีอยู่ในระหว่างการบังคับคดี นางเริ่ม ปรางทอง ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า ผู้ร้องเป็นมารดาของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ได้ยินยอมให้จำเลยทั้งสี่เข้าอยู่อาศัยและครอบครองทำประโยชน์โดยปลูกสร้างบ้านและทำนาบริเวณลำบึงไทรซมด (ที่พิพาท) ซึ่งเป็นบริเวณสาธารณประโยชน์ ผู้ร้องและครอบครัวได้เข้าทำประโยชน์บริเวณที่พิพาทมาประมาณ 50 ถึง 60 ปี แล้ว ที่ดินและบ้านดังกล่าวเป็นของผู้ร้องและมีสิทธิเหนือจำเลยทั้งสี่ ที่ดินพิพาทไม่ใช่ของโจทก์ โจทก์ไม่มีสิทธิให้จำเลยทั้งสี่รื้อถอนบ้านออกไปจากที่ดินอันเป็นสาธารณประโยชน์ ผู้ร้องมีส่วนได้เสียและมีสิทธิพิเศษ ขอให้มีคำสั่งว่าผู้ร้องมีสิทธิพิเศษตามกฎหมาย โจทก์ยื่นคำคัดค้านว่า ผู้ร้องไม่เคยเข้าไปอยู่อาศัยในที่ดินพิพาทและที่ดินพิพาทไม่มีบ้านของผู้ร้องปลูกอยู่ ที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์ไม่ใช่ที่สาธารณประโยชน์หรือเป็นของผู้ร้องและ

คดีถึงที่สุดแล้ว โดยศาลฎีกาพิพากษาว่าโจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาท ขอให้ยกคำร้อง จำเลยทั้งสี่และเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่คัดค้านคำร้องของผู้ร้อง ศาลชั้นต้นไต่สวนแล้วมีคำสั่งยก คำร้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ ผู้ร้องอุทธรณ์คำสั่ง คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของ ศาลอุทธรณ์ โจทก์ยื่นคำร้องลงวันที่ 7 มิถุนายน 2548 อ้างว่า ผู้ร้องได้ถึงแก่กรรมแล้ว เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2546 บัดนี้ ครบกำหนด 1 ปีแล้ว ไม่มีบุคคลใดเข้ารับมรดกความแทนผู้ร้อง โจทก์จึง ขอศาลอุทธรณ์มีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ แพ่ง มาตรา 42 เพื่อที่โจทก์จะได้ดำเนินการบังคับคดีแก่จำเลยทั้งสี่ตามคำพิพากษาศาลฎีกาต่อไป ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งให้จำหน่ายคดีจากสารบบความ ผู้ร้องฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "เห็นว่า การที่ คู่ความแต่งตั้งทนายความให้ว่าความและดำเนินกระบวนการพิจารณาแทนตนตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 60 นั้น เป็นการตั้งตัวแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ 15 ว่าด้วยตัวแทน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏจากคำร้องขอให้จำหน่ายคดีของโจทก์ และ สำเนาแบบรับรองรายการทะเบียนราษฎรเอกสารท้ายคำร้อง หมายเลข 1 และแบบรับรองรายการ ทะเบียนคนตายเอกสารท้ายคำร้องหมายเลข 2 ว่า ผู้ร้องได้ถึงแก่กรรมไปแล้ว ตั้งแต่วันที่ 30 พฤศจิกายน 2546 กรณีจึงต้องปรับด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 828 ซึ่งบัญญัติ ว่าเมื่อสัญญาตัวแทนระงับสิ้นไปเพราะตัวการตายก็ดี.... ท่านว่าตัวแทนต้องจัดการอันสมควร ทุกอย่าง เพื่อจะปกป้องรักษาประโยชน์อันเอาได้มอบหมายแก่ตนไป จนกว่าทายาทหรือผู้แทนของ ตัวการจะอาจเข้าปกป้องรักษาประโยชน์นั้น ๆ ได้ ดังนั้น แม้สัญญาตัวแทนจะระงับไปเมื่อผู้ร้อง ถึงแก่กรรม ทนายผู้ร้องก็ยังมีอำนาจและหน้าที่จัดการดำเนินคดีเพื่อปกป้องรักษาประโยชน์ของผู้ ร้องต่อไปจนกว่าทายาทหรือผู้แทนของผู้ร้องจะอาจเข้ามาปกป้องรักษาผลประโยชน์ของผู้ร้อง โดย การเข้ามาเป็นคู่ความแทนที่ผู้ร้องผู้มรณะตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ แพ่ง มาตรา 42 ข้อเท็จจริงฟังได้จากคำร้องขอให้จำหน่ายคดีของโจทก์ว่าผู้ร้องถึงแก่กรรมตั้งแต ่วันที่ 30 พฤศจิกายน 2546 ขณะคดียังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ทายาทหรือ ผู้จัดการมรดกหรือผู้ปกครองทรัพย์สินมรดกของผู้ร้องผู้มรณะจึงอาจร้องขอเข้ามาเป็นคู่ความแทนที่ผู้ ร้องเพื่อปกป้องรักษาประโยชน์ในการดำเนินคดีของผู้ร้องได้ภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ผู้ร้อง ถึงแก่กรรม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 42 แต่ก็ไม่มีการร้องขอเข้ามาเป็น คู่ความแทนที่ผู้ร้องผู้มรณะตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว จนกระทั่งโจทก์ยื่นคำร้องขอให้ จำหน่ายคดี ศาลอุทธรณ์ได้มีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และศาลชั้นต้นอ่านคำสั่ง ศาลอุทธรณ์ให้คู่ความฟังในวันที่ 19 ธันวาคม 2548 จึงถือได้ว่าเป็นการล่วงพ้นระยะเวลาที่ตัวแทน หรือทนายผู้ร้องจะจัดการดำเนินคดีเพื่อปกป้องรักษาประโยชน์ของผู้ร้องตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 828 แล้ว ทนายผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจดำเนินคดีแทนผู้ ร้องต่อไป เมื่อปรากฏว่าทนายผู้ร้องยื่นฎีกาคดีนี้ เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2549 อันเป็นระยะเวลา หลังจากทนายผู้ร้องหมดอำนาจแล้ว ฎีกาของผู้ร้องจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย ปัญหาข้อนี้เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยแม้ไม่มี คู่ความฝ่ายใดฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142 (5) ประกอบด้วย มาตรา 246 และมาตรา 247" พิพากษายกฎีกาผู้ร้อง คืบค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาทั้งหมดแก่ผู้ร้อง ค่าทนายความชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

ชูเกียรติ ตันทวิวงศ์ · ชาลี ทัพภวิมล · สมศักดิ์ จันทรา

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/2071-2074/2550>